

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ГЕОГРАФІЯ І ТЕКСТ: ЛІТЕРАТУРНИЙ ВИМІР

Колективна монографія

За редакцією Т. Черкашиної

Харків – 2022

УДК 82–94.09

Г35

Рецензенти:

Світлана КОВПІК – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету;

Анатолій НОВИКОВ – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови, літератури та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Наталія ОНЩЕНКО – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 11.04.2022)*

Г35 Географія і текст: літературний вимір: колективна монографія / за редакцією Т. Черкашиної. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 212 с.

ISBN 978-966-285-742-9

У монографії висвітлено особливості репрезентації географічних просторів в українській і зарубіжній художній літературі. Звернено увагу на літературне представлення образів різних континентів, країн, міст і місцевостей; просторові характеристики літературних творів; художнє відтворення знакових топосів і локусів; специфіку літературного змалювання урбанізованих і сільських пейзажів; можливості вивчення літературної географії на заняттях з іноземної мови.

Пропонується літературознавцям, мовознавцям, усім гуманітаріям, хто цікавиться проблемами геокритики та геопоетики.

УДК 82–94.09

ISBN 978-966-285-742-9

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2022

© Колектив авторів, 2022

© Пруднік Н. Є., макет обкладинки, 2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
V. N. Karazin Kharkiv National University

GEOGRAPHY AND TEXT: A LITERARY DIMENSION

Collective monograph

Edited by Tetiana CHERKASHYNA

Kharkiv – 2022

UDC 82–94.09
G35

Reviewers:

Svitlana KOVPIK – Doctor of science in Philology, Professor, Professor of the Department of Ukrainian and World Literature, Kryvyi Rih State Pedagogical University;

Anatoliï NOVYKOV – Doctor of science in Philology, Professor, Head of the Department of Ukrainian Language, Literature and Teaching Methods, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University;

Nataliia ONISHCHENKO – PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of German Philology and Translation, V. N. Karazin Kharkiv National University.

*Approved for publication by the decision of the Academic Council of
V. N. Karazin Kharkiv National University
(protocol № 7 of April 11, 2022)*

G35 Geography and Text: a Literary Dimension : collective monograph / edited by Tetiana CHERKASHYNA. – Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2022. – 212 p.

ISBN 978-966-285-742-9

The monograph presents the features of the representation of geographical spaces in Ukrainian and foreign fiction. The authors of the monograph study literary geography of fiction and non-fiction works of art on the material of works of art by Ukrainian and foreign authors; they analyze geospatial features of literary texts; they explore topos as a center of meanings, signs, symbols, myths; they study the landscape in the structure of literary works; they actualize the issue of consideration of literary geography in classes in a foreign language.

The monograph will be useful for literary critics, students, everyone who is interested in Geocritics and Geopoethics.

UDC 82–94.09

ISBN 978-966-285-742-9

© V. N. Karazin Kharkiv National University, 2022

© The authors of the monograph, 2022

© Prudnik N. E., design of cover, 2022

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	9
РОЗДІЛ 1. ЛІТЕРАТУРНА ГЕОГРАФІЯ ФІКЦІЙНИХ І НЕФІКЦІЙНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ	11
«Райський сад» або «Фатальна країна»? Образ Африки в пригодницьких романах Жуля Верна і Генрі Райдера Хаггарда <i>Софія ФІЛОНЕНКО</i>	11
Літературна географія ілюстрованих дитячих книг (на матеріалі українських творів та перекладів ХХ–ХХІ століття) <i>Марина ВАРДАНЯН</i>	17
Японський автогеобіографічний текст у романістиці Амелі Нотомб <i>Тетяна ЧЕРКАШИНА</i>	40
РОЗДІЛ 2. ГЕОПРОСТІР ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ	58
«Las tres mitades» espaciales del desarrollo literario peruano en el siglo XX desde la óptica indigenista <i>Ígor ÓRZHITSKIY</i>	58
Місця пам'яті у творах Залці Ландман і Галини Пагутяк <i>Ірина ШИЛЬНІКОВА</i>	70
Геопростір роману-панорами «Букова земля» Марії Матіос <i>Марина ШТОЛЬКО</i>	80
РОЗДІЛ 3. ТОПОС ЯК ОСЕРЕДДЯ СМИСЛІВ, ЗНАКІВ, СИМВОЛІВ, МІФІВ	98
Maidan in Modern Ukrainian Drama: Idea, Topos, Metaphor, Myth, Concept of Transformation <i>Olena BONDAREVA</i>	98
Topos e logos in <i>Medea</i> di Ljudmila Ulickaja <i>Gloria POLITI</i>	131
Dialettica e palingenesi dello spazio nei <i>Kolymskie rasskazy</i> di Varlam T. Šalamov <i>Claudio SCHIRÒ</i>	143

РОЗДІЛ 4. ПЕЙЗАЖ У СТРУКТУРІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ	159
La campagna pugliese nei racconti di Fulvia Miani Perotti	
<i>Patrizia GUIDA</i>	159
Gianni Rodari: La bontà nel paesaggio	
<i>Simona MERCANTINI</i>	168
Міський пейзаж: Ретроспектива зображення і перспектива бачення (Елена Ферранте, Фолькер Кучер)	
<i>Ольга ХАРЛАН</i>	181
L'insegnamento della geografia nel programma dell'italiano L2	
<i>Viera RASSU NAGY</i>	190
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ МОНОГРАФІЇ	207

CONTENTS

INTRODUCTION	9
CHAPTER 1 LITERARY GEOGRAPHY OF FICTION AND NON-FICTION WORKS OF ART	11
"Garden of Eden" or "Fatal Country"? The Image of Africa in the Novels of Jules Verne and Henry Rider Haggard <i>Sofiya FILONENKO</i>	11
Literary Geography of Illustrated Children's Books (on the Material of Ukrainian Works and Translations of the XX–XXI Century) <i>Maryna VARDANIAN</i>	17
Japanese Autogeobiographical Text in the Novelist Amélie Notomb <i>Tetiana CHERKASHYNA</i>	40
CHAPTER 2 GEOSPACE OF LITERARY WORKS	58
"The Three-Halves": Geospace of Peruvian Literary in the Twentieth Century from an Indigenist Perspective <i>Íhor ÓRZHITSKIY</i>	58
Places of Remembrance in the Works of Zalky Landman and Halyna Pahutiak <i>Iryna SHYLNKOVA</i>	70
Geospaces in Novel-Panorama "Beech Land" by Maria Matios <i>Maryna SHTOLKO</i>	80
CHAPTER 3 TOPOS AS A CENTER OF MEANINGS, SIGNS, SYMBOLS, MYTHS	98
Maidan in Modern Ukrainian Drama: Idea, Topos, Metaphor, Myth, Concept of Transformation <i>Olena BONDAREVA</i>	98
Topos and Logos in <i>Medea</i> by Ljudmila Ulickaja <i>Gloria POLITI</i>	131
Dialectics and Palingenesis of Space in Varlam T. Šalamov's <i>Kolymskie rasskazy</i> <i>Claudio SCHIRÒ</i>	143

CHAPTER 4 LANDSCAPE IN THE STRUCTURE

OF THE WORK OF ART.....	159
The Apulian Countryside in the Stories of Fulvia Miani Perotti <i>Patrizia GUIDA</i>	159
Gianni Rodari: Goodness in the Landscape <i>Simona MERCANTINI</i>	168
Cityscape: Image Retrospective and Vision Perspective (Elena Ferrante, Volker Kutscher) <i>Olha HARLAN</i>	181
L'insegnamento della geografia nel programma dell'italiano L2 <i>Viera RASSU NAGY</i>	190
 INFORMATION ABOUT THE AUTHORS OF THE MONOGRAPH.....	 207